

PROVISIONAL INSTITUTIONS OF SELF GOVERNMENT

KUVENDI I KOSOVËS
СКУПШТИНА КОСОВА
ASSEMBLY OF KOSOVO

Zakon Br. 02/L-95

O ZAŠTITI BILJA

Skupština Kosova,

Na osnovu Poglavlja 5.1 (n) i 9.1 26 (a) Ustavnog Okvira za Privremenu Samoupravu na Kosovu (Uredba UNMIK-a br. 2001/9 od 15 maja 2001).

U cilju zakonskog regulisanja zaštite zdravlja biljaka, pojave i sprečavanje štetnih organizama na biljke,

Usvaja:

ZAKON O ZAŠTITI BILJA

Glava I
OPŠTE ODREDBE

Član 1
Cilj

Cilj ovog Zakona je:

- a). zaštita bilja, biljnih proizvoda, proizvodnih objekata pod nadzorom, zaštitne biološke mere bilja,
- b). utvrđivanje obaveza i mera za sprečavanje ulaska i širenje štetnih organizama za biljke, biljne proizvode i druge objekte i njihovo iskorenjivanje,
- c). prikupljanje i razmena informacija i podataka sa drugim zemljama,
- d). finansiranje i naknada za vršenje poslova iz oblasti zaštite bilja kao i
- e). utvrđivanje obaveza nadležnih organa na zaštiti zdravlja biljaka i poslove fitosanitarnog inspektora.

Član 2
Primena

Ovaj Zakon obezbeđuje uslove za:

- (a) zaštitu bilja i biljnih proizvoda od uticaja štetnih organizama;
- (b) sprečavanje unošenje, širenje štetnih organizama i njihovo iskorenjivanje preduzimanjem fitosanitarnih mera;

- (c) otkrivanje i identifikacija štetnih organizama;
- (d) optimalna proizvodnja i promet bilja i biljnih proizvoda;
- (e) stalno sprovođenje nadzora štetnih organizama, menadžiranje rizika kojeg predstavljaju isti, sprovođenje mera na zaštitu bilja, vršenje drugih poslova i izveštaja;
- (f) orijentacija i praćenje razvoja delatnosti u vezi zaštite zdravlja biljaka;
- (g) prikupljanje, čuvanje i razmena podataka i informacija;
- (h) edukacija, podizanje svesti građana o zaštiti bilja.

Član 3 Definicije

Upotrebljeni izrazi za potrebe ovog zakona imaju sledeće značenje:

«**Biljke**», podrazumeva žive biljke ili njene delove uključujući i semena.

«**Živi delovi biljaka**», podrazumevaju plod u botaničkom smislu, osim onih plodova koji se čuvaju u smrznutom stanju, krtole krompira, kortole luka, delovi bilja, rizome, sečeni cvetovi sa ili bez trnja, grane sa lišćem, sečena grana sa lišćem kao i delovi dobijenih bilja iz kulture tkiva, micel gljiva i živi polen.

«**Sadni materijal**», podrazumeva sadno bilje koje ostaje kao takvo ili će se saditi ponovo ili bilje i njihovi živi delovi koji nisu sađeni ali su namenjene za sadnju.

«**Seme**», podrazumeva semena bilja, semena žitarica, industrijskih bilja, krmnih bilja, povrća, lekovitih bilja, aromatičnih bilja, voća, cvetova, šumskog drveća koja služe za setvu i reprodukciju, deklariranih kao materijal za razmnožavanje.

«**Biljni proizvod**», podrazumeva sve proizvode biljnog porekla, neprerađenih koje podležu prostom procesu prerade, koji ne spadaju u biljke prema ovom Zakonu. U biljnom proizvodu spadaju drvo, ako on čuva celu njegovu površinu u prirodnom stanju ili njegovi delovi, sa ili bez kore, prerađen u obliku sečenih ploča, odseći, pilevina, drveni ostaci ili delići drveta, rezano drvo, drvena ambalaža, materijal za pakovanje izrađenog od drveta koji služi za transport raznih pošiljaka.

«**Biljke za setvu**», podrazumeva biljke namenjene za setvu u određenim fazama.

«**Štetni organizmi**», podrazumeva organizme biljnog i životinjskog porekla i patogeni koji u raznim oblicima prouzrokuju štete na biljke, biljne proizvode i na druge objekte.

«**Ulazak štetnih organizama**», podrazumeva unošenje štetnih organizama u zonama u kojima ranije nisu bili prisutni, ili nisu bili prisutni na ograničenom delu terena.

«**Biološka zaštita bilja**», podrazumeva način uništavanja štetnih organizama u poljoprivredu i šumarstvu, primenom prirodnih neprijatelja, njihovih antagonista, i drugih bioloških agensa koji se sami razmnožavaju.

«**Biljni pasoš**», podrazumeva službeni dokumenat u pismenoj formi na kome se navodi, da su ispunjeni standardi zdravlja bilja i specifični zahtevi za biljke i biljne proizvode koji su u prometu unutar teritorija zemalja članica EZ-e.

«**Proizvođač biljaka**», podrazumeva fizičko ili pravno lice koje je vlasnik, ili se bavi proizvodnjom, preradom, tretiranjem, uskladištenjem, trgovanjem, distribucijom ili drugom upotrebom biljaka i biljnih proizvoda.

«**Lista**» podrazumeva štetne organizme, ulazak i proširenje kojih je zabranjeno. Ove liste obuhvataju imena insekata, nematode, bakterija, gljiva, virusa, fitoplazmi i parazitnih biljaka koja imaju proširenje u svim fazama njihovog razvoja.

«**Teritorija pod posebnim nadzorom**» je određeno mesto koje je izloženo opasnošću ili teritorija bez prisustva štetnih organizama na kojoj zaštita bilja je regulisana od Ministarstva na poseban način.

«**Fitosanitarna delatnost**», podrazumeva postupak menadžiranja ili neki drugi postupak koji se sprovodi u skladu sa ovim Zakonom, u cilju sprečavanja unošenja ili širenja štetnih organizama iz nekog drugog mesta.

«**Fitosanitarna regulativa**», podrazumeva ovaj Zakon i sve druge podzakonske akte donetih na bazi ovog Zakona, kao i međunarodni ugovori i sporazumi iz oblasti zaštite bilja.

«**Inspektor**», podrazumeva ovlašćeno lice od Ministarstva u cilju sprovođenja ovog Zakona.

«**Poslovi od javnog interesa**», podrazumevaju poslove iz oblasti zaštite bilja, određenih ovim Zakonom za čije izvršenje lica i subjekti imaju posebnu obavezu za ostvarivanje opšteg javnog interesa.

«**Fitosertifikat**», podrazumeva službeni dokumenat koji pokazuje zdravlje biljaka, biljnih proizvoda i uslove za pošiljke biljaka odobrenih od nadležnog organa zemlje izvoznice, koji prati pošiljku uvezenih biljaka ili pošiljku u tranzitu.

«**Sertifikat za reeksport**», podrazumeva uverenje o zdravstvenom stanju pošiljke biljaka za reeksport, koju izdaje nadležni organ ili zemlja izvoznica.

«**Izvoz**», podrazumeva transport biljaka, biljnih proizvoda, proizvodnih objekata pod nadzorom poreklom iz Kosova.

«**Reeksport**», podrazumeva transport pošiljke biljaka koja je uvezena na Kosovu u cilju reeksporta koja može da se uskladištava, deli, ripaketuje ili kombinira sa drugim pošiljkama.

«**Mesto proizvodnje**», podrazumeva zemlju ili površinu zemlje gde se nalazi proizvodna jedinica sa svom opremom, sredstvima i mašinama za proizvodnju bilja.

«**Proizvodni objekti pod nadzorom**», podrazumevaju mesta, opremu za uskladištenje, tretiranje, preradu bilja, biljnih proizvoda, ambalaže, transportna sredstva, kontejneri, zemljište ili drugi osnovni materijal na koje se uzgajaju biljke ili drugi organizmi, sredstva ili materijali koji mogu prenositi štetne organizme za biljke što zahteva preduzimanje fitosanitarnih mera.

«**Transferisanje**», podrazumeva svaki transfer bilja, biljnih proizvoda i drugog materijala van mesta proizvodnje.

«**Procena rizika**», podrazumeva procenu mogućeg unošenja, postavljenja ili širenja organizama, kao i uzimanje u obzir preduzimanje mogućih fitosanitarnih mera, kao i moguće privredne posledice.

«**Pošiljka biljaka**», podrazumeva broj biljaka, količinu biljnih proizvoda i drugih objekata koji se transportuju.

«**Procena štetnih organizama**», podrazumeva službeni postupak prikupljanja, čuvanja i obrade podataka o prisutvu štetnih organizama na biljku, praćenjem zdravstvenog stanja, sistematskim istraživanjem, inspekcjskim kontrolama ili drugim postupcima kao i dopunskim izvorima.

«**Tranzitni prelaz**», podrazumeva svaki transport pošiljke biljaka koja se ne uvozi na Kosovo, ali prelazi graničnu zonu i teritoriju Kosova a predstavlja predmet za službeni postupak a ima za cilj bezbednost pošiljke da se ne otvara, deli, ripaketuje, ili kombinuje sa drugim pošiljkama.

«**Uvoz**», podrazumeva svako unošenje pošiljke biljaka na graničnim tačkama Kosova, bez obzira na njihovu namenu prema graničnim zakonima, osim tranzita.

«**Mesto porekla**», podrazumeva mesto gde su biljke uzgajane ili su od njih dobijeni biljni proizvodi.

»**Zaštita bilja**», podrazumeva otkrivanje, identifikaciju, praćenje, sprečavanje, širenje, uništavanje ili iskorenjivanje štetnih organizama za biljke, biljne proizvode i druge objekte, sprovođenjem fitosanitarnih mera.

«**Granična inspekcjska tačka**», podrazumeva fitosanirne službe na granici ovlašćene za vršenje kontrole uvezenih, izvezenih ili reeksportovanih bilja i biljnih proizvoda koja su pod nadzorom fitosanitarnog inspektora u saradnji sa carinskom službom.

«**Lice**», podrazumeva svako fizičko ili pravno lice.

«**Dozvola za uvoz**», podrazumeva službeni dokument koji služi za uvoz roba biljnog porekla, koji podleže specifičnim fitosanitarnim zahtevima.

«**Trgovac**», podrazumeva svako registrovano lice za postavljanje bilja i biljnih proizvoda na tržište.

«**Registracija**», podrazumeva akat odobren od nadležnog organa, da se lice može baviti proizvodnjom biljaka i biljnih proizvoda.

»**Nadležni organ**», podrazumeva Departman za Proizvodnju i zaštitu bilja.

«**Ministarstvo**», podrazumeva Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ruralnog razvoja.

«**Ministar**» podrazumeva ministra Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ruralnog razvoja.

Glava II ZAŠTITA BILJA

Član 4

Zaštita bilja obuhvata:

- (a) identifikaciju i praćenje, sprečavanje i širenje štetnih organizama na biljke, biljne proizvode, na ostale proizvodne objekte pod nadzorom i njihovo eliminisanje i iskorenjivanje;
- (b) određivanje i sprovođenje fitosanitarnih mera, i

- (c) realizaciju obaveza koja potiču iz međunarodnih konvencija, sporazuma i ugovora u oblasti zaštite zdravlja biljaka.

Član 5

5.1. Zaštita bilja je pravo i odgovornost nadležnih institucija i organa Kosova, Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ruralnog razvoja, izvršioca poslova od javnog interesa i proizvođača bilja.

5.2. Rukovodeći stručni poslovi koji se odnose na obezbeđenje zaštite bilja u celosti, biljnih proizvoda i drugih objekata i nadzora fitosanitarne inspekcije kao i druge poslove i obaveze su u skladu sa ovim Zakonom. Ovi zadaci treba da budu u saglasnosti sa međunarodnim konvencijama i sporazumima iz oblasti zaštite biljaka.

5.3. Ministarstvo obavlja poslove iz oblasti zaštite bilja, semena, sadnog materijala, proizvode za zaštitu i ishranu bilja.

Član 6

6.1. Ministarstvo, izvršioci javnih poslova i proizvođači bilja, treba da obavljaju i saraduju u sprovođenju stalnog praćenja zdravstvenog stanja bilja, biljnih proizvoda i drugih objekata, u cilju identifikacije i izveštavanja o pojavi i širenju štetnih organizama, kao i njihovo eliminisanje ili iskorenjivanje.

6.2. U vezi novih neočekivanih pojava štetnih organizama iz Liste I.A i II.A, izvršioci javnih poslova trebaju odmah informisati fitosanitarnog inspektora i nadležnog organa.

6.3. U oblasti zaštite zdravlja biljaka u šumarstvu, nadležni organ i izvršioci poslova od javnog interesa u oblasti šumarstva, trebaju obavljati njihovu delatnost u skladu sa ovim Zakonom i podzakonskim aktima.

Član 7

Proizvođač bilja je obavezan da:

- (a) u toku perioda uzgoja bilja, drži pod kontrolom zdravlje bilja, u cilju identifikacije, sprečavanja i širenje štetnih organizama na površinama na kojima se uzgajaju biljke kao: parcele, plantaže, rasadnici, voćnjaci, staklenici i slično, prirodnim biljkama i biljnim proizvodima, kao i na drugim objektima, čiji je vlasnik, ili neki drugi ih koristi za njegove potrebe;
- (b) informiše o novim neočekivanim pojavama i sumnji o prisustvu štetnih organizama na biljke iz Liste I.A. i II.A. i tom prilikom informiše fitosanitarnog inspektora ili izvršioce javnih poslova, koji odmah informišu nadležnog organa Ministarstva;
- (c) odmah preduzima mere, koje određuje nadležni organ ili fitosanitarni inspektor, radi sprečavanja, širenja, eliminisanja i iskorenjivanja štetnih organizama;
- (d) vodi evidenciju o preduzetim merama za zaštitu bilja i omogućuje službenom licu kontrolu;
- (e) omogućiti sprovođenje određenih mera od nadležnog organa;
- (f) omogućiti i pomaže fitosanitarnu inspekciju u obavljanju kontrole.

Član 8

8.1. Ukoliko proizvođač bilja ne sprovodi mere predviđenim članom 7 tačka (a), (c) i (e) ovog Zakona, fitosanitarni inspektor određuje njihovo sprovođenje na račun proizvođača bilja.

8.2. Izuzetno od odredaba člana 7 tačka (a), (c) i (e) ovog Zakona, proizvođač bilja koji je vlasnik ili korisnik šumskih bilja, obavezan je da odmah izveštava šumskog inspektora i izvršioce javnih poslova iz oblasti šumarstva o pojavi štenih organizama iz Liste I.A. i II.A., koji odmah izveštavaju nadležnog organa za poslove šumarstva i nadležnog organa za zaštitu bilja iz člana 6, stava 3 ovog Zakona.

8.3. Lica koja od prirode njihovih poslava, primećuju ili sumnjaju na novu neočekivanu pojavu štenih organizama na biljke, treba da informišu nadležne organe za zaštitu bilja.

Glava III SPREČAVANJE POJAVE I ŠIRENJE ŠTETNIH ORGANIZAMA NA BILJKE, BILJNE PROIZVODE I DRUGE OBJEKTE KAO I MERE ZA NJIHOVO ELIMINISANJE I ISKORENJIVANJE

Član 9

Štetni organizmi, prema riziku za zdravlje pojedinih posebnih vrsta biljaka i prema prirodi prouzrokovanja štete privrednog značaja uzgajanih ili šumskih biljaka, su deo ovog Zakona koji su raspoređeni prema sledećim listama:

- I. Lista I.A.: štetni organizmi, čije unošenje i širenje na teritoriji Kosova je zabranjeno a čije prisustvo je utvrđeno na Kosovu;
- II. Lista I.A.I.: štetni organizmi čije unošenje i širenje na teritoriji Kosova je zbranjeno i ako je primećeno njihovo prisustvo na nekoj posebnoj biljci ili biljnom proizvodu;
- III. Lista I.B.: štetni organizmi, čije je unošenje i širenje na zaštićenim zonama zabranjeno;
- IV. Lista I.B.I.: šteni organizmi čije unošenje i širenje na zaštićenim zonama je zabranjeno i ako je potvrđeno njihovo prisustvo na nekoj biljci ili biljnom proizvodu.

Član 10

10.1. Biljke, biljni proizvodi i drugi objekti koji su nosioci štenih organizama iz člana 9 tačka III ovog Zakona a koji u velikoj meri predstavljaju opasnost za zdravlje biljaka, su obuhvaćeni sledećim listama:

Lista II.A.: biljke, biljni proizvodi i proizvodni drugi objekti, čiji uvoz na Kosovu je zabranjen;

Lista II.B.: biljke, biljni proizvodi i drugi objekti, čiji je uvoz zabranjen u posebnim zaštićenim zonama;

Lista IV.A.: biljke, biljni proizvodi i drugi objekti koji treba da ispunjavaju specifične fitosanitarne zahteve za uvoz i transport na Kosovu;

Lista IV.B.: biljke, biljni proizvodi i drugi objekti koji treba da ispunjavaju specifične sanitarne zahteve za uvoz i transport na zaštićenim zonama;

LISTA V.A.:

Lista V.A-I.: biljke, biljni proizvodi i drugi objekti za koje je obavezno izdavanje fitosertifikata za celu teritoriju Kosova;

Lista V.A-II.: biljke, biljni proizvodi i drugi objekti za koje je obavezno izdavanje fitosertifikata za posebne zaštićene zone;

LISTA V.B.:

Lista V.B-I: biljke, biljni proizvodi i drugi objekti za koje je obavezno izdavanje fitosertifikata za celu teritoriju Kosova;

Lista V.B-II: biljke, biljni proizvodi i drugi objekti za koje je obavezno izdavanje fito sertifikata za posebne zaštićene zone.

10.2. Lista iz člana 9 i 10 su delovi Aneksa koji je sastavni deo ovog Zakona.

Član 11

11.1. Ukoliko se na teritoriji Kosova pojave štetni organizmi na zaštićenu zonu iz Liste I.A. i II.A. i Liste I.B. i II.B. ili se primećuju simptomi na biljci, biljne proizvode ili druge objekte, na osnovu čega se sumnja o prisustvu štetnih organizama iz Liste I.A., II.A., I.B., II.B., izvršioci javnih poslova i proizvođači bilja, treba odmah izvestiti na uredan način fitosanitarnog inspektora i nadležnog organa.

11.2. Proizvođač bilja treba da štiti biljke, biljne proizvode i druge objekte prema određenim uputstvima fitosanitarnog inspektora, a način izveštavanja utvrđuje Ministarstvo podzakonskim aktom.

Član 12

Referentna fitosanitarna laboratorija

12.1. U slučaje postojanja sumnje o prisustvu štetnih organizama, fitosanitarni inspektor uzima uzorak i istog šalje na analizu u referentnu fitosanitarnu laboratoriju koju određuje Ministarstvo.

12.2. Referentna fitosanitarna laboratorija treba:

- (a) da primeni metode za tretiranje uzorka koje obezbeđuju uslove za sprečavanje rizika od širenja štetnih organizama, utvrđuje njihovo prisustvo, vodi na uredan način evidenciju uzoraka, čuva i prezentira podatke o izvršenju analiza;
- (b) ukoliko utvrdi prisustvo štetnih organizama iz Liste I.A i II.A., ili na zaštićenu zonu iz Liste I.B. i II.B., fitosanitarni inspektor naređuje preduzimanje odgovarajućih fitosanitarnih mera;
- (c) nadležni organ informiše proizvođače bilja i druge subjekte o pojavi štetnih organizama, rizika kojeg predstavljaju isti i izveštava ih o delovanju i o prethodnim merama za sprečavanje šteta na biljke, biljne proizvode i druge objekte.

12.3. Mere iz stava 2 tačka (c) ovog člana određuje Ministarstvo podzakonskim aktom.

12.4. Međusobne obaveze između Ministarstva i referentne fitosanitarne laboratorije regulišu se memorandumom o razumevanju ili sporazumom.

Član 13 Vođenje podataka

13.1. Nadležni organ vodi evidenciju na uredan način i čuva sve podatke o pojavi štetnih organizama i druge neophodne podatke u vezi praćenja štetnih organizama, u cilju raspolaganja poverljivim podacima koji mogu biti od nacionalnog i međunarodnog interesa.

13.2. Ministarstvo, podzakonskim aktima utvrđuje formu i način vođenja evidencije:

- (a) O novoj identifikaciji štetnih organizama iz Liste I.A. i II.A. na Kosovu, koja se može uredno objavljivati;
- (b) O davanju ili objavljivanju podataka o novoj identifikaciji štetnih organizama iz Liste I.A. i II.A.

TERITORIJA POD POSEBNIM NADZOROM

Član 14

14.1. Ako se na teritoriji pod posebnim nadzorom, utvrdi prisustvo štetnih organizama i u toku postojanja opasnosti za njihovo prisustvo i širenje, fitosanitarni inspektor:

- (a) evidentira mesto njihove pojave i naređuje preduzimanje fitosanitarnih mera određenih od Ministarstva;
- (b) zavisno od vrste štetnih organizama, izveštava na uredan način proizvođače bilja o evidentiranom mestu pojave.

14.2. Granice teritorije pod posebnim nadzorom, mere za identifikaciju, sprečavanje i širenje štetnih organizama i mere za prestanak fitosanitarnih aktivnosti, kao i način izveštavanja, reguliše Ministarstvo podzakonskim aktima.

ZAŠTIĆENE ZONE

Član 15

15.1. Teritorija na kojoj nije utvrđeno prisustvo jednog ili više štetnih organizama ili na kojoj postoji opasnost pojave štetnih organizama, proglašava se zaštitnom zonom.

15.2. Prisustvo štetnih organizama na zaštićenu zonu, smatra se ako:

- (a) se nisu preduzete odgovarajuće fitosanitarne mere za njihovo iskorenjivanje;
- (b) su preduzete zaštitne mere, ali nisu se pokazale uspešnim tokom trogodišnjeg perioda.

15.3. Na zonu, na kojoj nije utvrđeno prisustvo jednog ili više štenih organizama a ista je uredno proglašena zaštićenom zonom, Ministarstvo treba da preduzme sistematsku aktivnost nadzorstva.

15.4. Proglašenje zaštićene zone, liste zaštićenih zona i uslove za obavljanje sistematskih ispitivanja unutar zaštićene zone, utvrđuje Ministarstvo podzakonskim aktima.

Glava IV ZABRANE I OGRANIČENJA UNOŠENJA I ŠIRENJA ŠTETNIH ORGANIZAMA NA BILJKE

Član 16

16.1. Zbranjuje se unošenje i širenje štetnih organizama iz Liste I.A. i II.A. na teritoriji Kosova.

16.2. Zbranjuje se unošenje i širenje štetnih organizama iz Liste I.B. i II.B. na zaštićene zone.

16.3. Unošenje štetnih organizama iz stava 1 i 2 ovog člana, je svako namerno ili nenamerno unošenje štetnih organizama na teritoriji Kosova ili na zaštićenim zonama.

16.4. Unošenje ili širenje štetnih organizama koji nisu na listama iz stava 1 i 2 ovog člana, takođe se zabranjuje ukoliko postoji opasnost za zdravlje biljaka na teritoriji Kosova.

Član 17 Zabrana uvoza

17.1. Zabranjuje se uvoz biljaka, biljnih proizvoda i drugih objekata iz Liste III.A. na teritoriji Kosova.

17.2. Zabranjuje se uvoz biljaka, biljnih proizvoda i drugih objekata iz Liste III.B., na zaštićene zone.

17.3. Zabranjuje se uvoz i transfer biljaka, biljnih proizvoda i drugih objekata iz Liste IV.A., ukoliko nisu ispunjeni određeni fitosanitarni zahtevi.

17.4. Zbranjuje se uvoz i transfer biljaka, biljnih proizvoda, drugih objekata iz Liste IV.B., na teritorijama koja su proglašene zaštićenim zonama, ukoliko nisu ispunjeni na zadovoljavajući način određeni fitosanitarni zahtevi.

17.5. Uvoz i transfer biljaka, biljnih proizvoda i drugih objekata iz Liste prema stavovima 1, 2, 3 i 4 ovog člana, zabranjuje se od Ministarstva podzakonskim aktom.

Član 18

18.1. Izuzetno od odredaba člana 16 i 17 ovog Zakona, pravna lica koja se bave naučno-istraživačkim radom, mogu uvoziti ili transferisati štetne organizme iz Liste I.A., II.A., I.B., II.B., biljke, biljne proizvode i druge objekte iz liste III.A., III.B., IV.A., i IV.B., ako:

- (a) Imaju dozvolu za uvoz;
- (b) Upotrebljavaju za ispitivanje i istraživanje ili za selekcionisanje biljaka;
- (c) Ispunjavaju predviđene uslove u pogledu stručnih tehničkih sposobnosti, koje utvrđuje nadležni organ.

18.2. Dozvolu iz stava 1 ovog člana, izdaje nadležni organ Ministarstva na osnovu zahteva pravnog lica.

18.3. Zahtev treba da sadrži:

- (a) Podatke za podnosioca zahteva;
- (b) podatke o štetnim organizmima za biljke, biljne proizvode i druge objekte pod nadzorom shodno stavu 1 ovog člana.

18.4. Nadležni organ vodi evidenciju o uvozu biljaka prema stavu 3 tačka (b) ovog člana.

18.5. Uslove za stručno tehničko uzdizanje, sadržinu sa detaljima obrasca dozvole za uvoz iz ovog člana, utvrđuje Ministarstvo podzakonskim aktom.

Član 19

19.1. Izuzetno od odredaba člana 16 i 17 ovog Zakona, nadležni organ u skladu sa predviđenim zahtevima i ako proceni da ne postoji opasnost širenja štetnih organizama, u posebnim slučajevima može da dozvoli:

- (a) uvoz biljaka, biljnih proizvoda i drugih objekata, koji se uzgajaju ili upotrebljavaju za lične potrebe i da su namenjeni za sađenje ili za trenutnu ličnu upotrebu;
- (b) uvoz biljaka, biljnih proizvoda i drugih objekata, u slučajevima kada su štetni organizmi prisutni, osim onih kojih se koriste za setvu.

19.2. Nadležni organ vodi podatke o odobrenom uvozu na osnovu stava 1 tačka (a) i (b) ovog člana.

Član 20

20.1. Odredbe iz člana 16 i 17 ovog zakona ne primenjuju se ako:

- (a) pošiljka biljaka je u tranzitu kroz Kosovo;
- (b) manje količine biljaka, biljnih proizvoda i drugih objekata, uključujući prehrambene artikle i hranu za životinje, namenjenih za ličnu upotrebu, za industrijsku namenu a ne za komercijalne svrhe ili se upotrebljavaju za ishranu u toku transporta.

20.2. Manje količine iz stava 1 tačka (b) ovog člana, primenjuju se za: sveže plodove, osim krompira; sečenih cvetova, buketi cveća; semena u orifinalnom pakovanju, osim semenkog krompira; rizomi dekorativnih biljaka; stabala četinara bez korena za potrebe praznika i cvetova u saksijama koji se upotrebljavaju ekskluzivno za potrebe krajnjeg korisnika.

20.3. Manje količine biljaka prema ovom članu, određuje Ministarstvo podzakonskim aktom.

REGISTAR PROIZVOĐAČA BILJA, PRERAĐIVAČA, UVOZNIKA, DISTRIBUTERA I MAGACIONERA

Član 21

Proizvodnjom, preradom, uvozom, uskladištenjem i distribucijom biljaka, biljnih proizvoda i drugih objekata iz Liste V.A. i V.B., mogu se baviti fizička i pravna lica koja ispunjavaju predviđene uslove za obavljanje tih delatnosti, ili su registrovana u registar Ministarstva.

Član 22

22.1. Registracija je obavezna za sledeća lica:

- (a) proizvođače bilja, prerađivače, distributere, magacionere biljaka, biljnih proizvoda i drugih objekata iz Liste V.A.;
- (b) uvozač bilja, biljnih proizvoda i drugih objekata iz Liste V.B
- (c) proizvođače specifičnih vrsta biljaka, biljnih proizvoda i drugih objekata koji nisu navedeni na Listi V.A. i za odgovarajuće otkupne i distributivne centre u zonu uzgoja;

22.2. Sadržaj i način za vođenje registara reguliše Ministarstvo podzakonskim aktom, dok registar određuje i vodi nadležni organ Ministarstva.

Član 23

23.1. Za registraciju iz člana 21 ovog Zakona, treba da bude zaposleno odgovorno lice koje je stručno osposobljeno za proizvodnju i zaštitu bilja i koje je odgovorno za ispunjavanje obaveza iz člana 24 ovog Zakona.

23.2. Kriterjume za stručno osposobljavanje odgovornog lica za zaštitu bilja, utvrđuje Ministarstvo podzakonskim aktom.

23.3. Zahtev za registraciju iz člana 21 ovog Zakona, u pismenoj formi treba da se podnese nadležnom organu.

23.4. Odluku o registraciji donosi Ministarstvo, najkasnije 30 dana od dana prijema zahteva i dokumentacije.

23.5. Ukoliko registrovano lice u registar, prestaje da ispunjava predviđene obaveze i zahteve prema ovom Zakonu, Ministarstvo donosi odluku za brisanje istog.

Član 24

24.1. Lica registrovana u registar obavezni su da:

- (a) vode podatke o proizvodnji, preradi i prometu bilja, biljnih proizvoda i drugih objekata, koje uskladištavaju, ili planiraju da ih zasade na imanju, prerađuju ili distribuiraju na neko drugo mesto;

- (b) vode i redovno dopunjavaju plan rada na terenu gde se biljke uzgajaju, prerađuju, uskladištuju ili upotrebljavju;
- (c) obavljaju potrebne vizuelne kontrole na biljke na uredan način;
- (d) omogućuju pristup fitosanitarnom inspektorima za vršenje inspeksijske kontrole, kontrolu biljaka, mesta i dokumentacije, kao i kod slučaja uzimanja uzoraka;
- (e) izveštavaju nadležnog organa Ministarstva ili fitosanitarnog inspektora o svim pojavama povećanja broja štetnih organizama na biljke i na njihove proizvode;
- (f) podnese nadležnom organu Ministarstva u utvrđenom roku sve promene podataka koji se vode u registar;
- (g) svake godine izveštavaju nadležnog organa Ministarstva u određenom roku i fitosanitarnog inspektora o količini i mestu proizvodnje, prerade bilja i biljnih proizvoda;
- (h) saraduju sa nadležnim organom Ministarstva i fitosanitarnim inspektorom u vezi obezbeđenja zaštite zdravlje biljaka, i
- (i) čuvaju dokumentaciju najmanje godinu dana.

24.2. Ministarstvo podzakonskim aktom reguliše način vršenja zdravstvene kontrole biljaka, rokove, sadržaj i način davanja podataka iz stava 1 tačka (a) ovog člana.

Član 25

Izuzetno od odredaba člana 24, registracija nije obavezna za male proizvođače i prerađivače koji se ne bave stručnom proizvodnjom i preradom, prodajom biljaka, biljnih proizvoda i drugih objekata, namenjenih za lične potrebe fizičkih lica na lokalnom tržištu a ne predstavljaju opasnost za širenje štetnih organizama.

Glava V UVOZ, IZVOZ I TRANZIT BILJNIH POŠILJAKA

Član 26 Uvoz

26.1. Uvoz biljaka se dozvoljava ako:

- (a) uvoznik je snabdeven dozvolom za uvoz od strane nadležnog organa Ministarstva,
- (b) pošiljka biljaka se uvozi preko određenih graničnih prelaza na kojima postoji fitosanitarna inspekcija.

26.2. Granični prelazi treba da ispunjavaju predviđene uslove za uvoz i vršenje zdravstvene kontrole biljnih pošiljaka.

Član 27

27.1. Pošiljke biljaka iz Liste V.B.I, ambalaža i transportna sredstva kojima se vrši transport, podležu obaveznoj kontroli fitosanitarnog inspektora, i tom prilikom se utvrđuje da:

- (a) je pošiljka biljaka praćena fitosertifikatom;
- (b) u pošiljci biljaka nisu prisutni štetni organizmi iz Liste I.A. i II.A.;
- (c) u pošiljci nisu prisutni štetni organizmi biljaka, biljnih proizvoda i drugih objekata iz Liste II.A.;
- (d) ispunjava posebne fitosanitarne uslove u skladu sa Listom IV.A.

27.2. Svaka pošiljka biljaka iz stava 1 tačka (a) ovog člana, treba biti praćena original fito sertifikatom zemlje porekla ili fitosertifikatom sa dopunskim klauzulama, kada pošiljka biljaka treba da ispunji posebne fitosanitarne zahteve u skladu sa Listom IV.A. i IV.B. koje reguliše organ zemlje odakle dolazi pošiljka koja nije zemlja porekla:

27.3. Za pošiljke biljaka iz stava 1 ovog člana koje nakon izdavanja fitosertifikata u zemlju porekla, su transportovana, uskladištena, ripakovana ili deljena na neko drugo mesto koje nije mesto porekla, treba da original fitosertifikata ili njegova uverena kopija bude popraćena fitosertifikatom za reeksport izdatog od nekog drugog mesta.

27.4. Ukoliko se pošiljka biljaka iz stava 1 ovog člana, neprekidno uvozi na više zemalja i tom prilikom je izdato više fitoseertifikata za reeksport, uz tu pošiljku biljaka treba pratiti pored originala fitosertifikata ili njegove overene kopije i original ili kopiju fitosertifikata za reeksport od svih tih zemalja.

27.5. Kontroli granične inspekcije treba da podlegnu i druge pošiljke biljaka, ukoliko fitosanitarni inspektor sumnja u postojanje opasnosti za širenje štetnih organizama na biljke.

27.6. Postupak inspeksijske kontrole iz stava 1 tačka (b) ovog člana, Ministarstvo utvrđuje podzakonskim aktom.

Član 28

Pošiljka biljaka iz liste V.B.II. koja se uvozi na zaštićenu zonu, pored predviđenih zahteva članom 27 ovog zakona, treba da ispunji i sledeće zahteve:

- (a) da nema prisutnih štetnim organizmima iz Liste I.B. i II.B;
- (b) da ne sadrži biljke, biljne proizvode i druge objekte iz Liste III.B. i
- (c) da ispunji posebne fitosanitarne zahteve iz Liste IV.B.

Član 29

29.1. Pošiljke biljaka iz Liste V.B., koje se uvoze u cilju naučnih ispitivanja i istraživanja za selekcionisanje, trebaju biti kontrolisane od fitosanitarne inspekcije, kao i treba da poseduju dozvolu za uvoz u skladu sa članom 18 ovog Zakona i praćene fitosertifikatom zemlje porekla.

29.2. Izuzetno od člana 19 stav 1, tačka (a) ovog Zakona, treba izdati dozvolu za uvoz biljaka iz Liste V.B., bez fitosertifikata i fitosanitarne inspeksijske kontrole, koje su namenjene za ličnu upotrebu ili za trenutnu upotrebu, unutar pogranične zone sa zemljom iz kojeg se uvoze biljke, biljni proizvodi i ostali objekti.

29.3. Manje količine biljaka, biljnih proizvoda i drugih objekata iz Liste V.B., u skladu sa članom 20 ovog zakona, mogu da se uvoze bez fitosertifikata i inspeksijske fitosanitarne kontrole.

Član 30

30.1. Uvoznici, transporteri ili njihovi zastupnici i fizička lica koja uvoze na Kosovu biljke iz člana 27 stav 1 ovog Zakona, obavezni su da :

- (a) uredno izveštavaju fitosanitarnog inspektora o pristizanju pošiljke koja se uvozi ili se ripaketuje u toku transporta, u cilju vršenja fitosanitarne kontrole;
- (b) izvesti fitosanitarnog inspektora da preduzme sve predviđene mere u vezi pošiljke biljaka koja se uvoze.

30.2. Organi carinske službe ne mogu početi carinski postupak, pre nego fitosanitarni inspektor izvrši inspeksijsku kontrolu pošiljke biljaka iz stava 1 tačka (a) ovog člana i ne daje dozvolu za uvoz, osim u slučajevima kada se radi o tranzitnom prelasku.

Član 31

31.1. Kontrola pošiljke biljaka iz člana 27 ovog Zakona, vrši se na određenom graničnom prelazu na Kosovu, gde se vrše i drugi poslovi carinskog administrativnog postupka.

31.2. Ukoliko ne postoji opasnost za širenje štetnih organizama, u zahtevima i slučajevima koje određuje Ministarstvo, zdravstvena kontrola pošiljke biljaka, može da se obavi na službenim određenim mestima u unutrašnjosti teritorije Kosova pod nadzorom carinske službe.

Član 32

32.1. Fitosanitarni inspektor, posle izvršene kontrole, ako su ispunjeni zahtevi prema članu 27 i 28 ovog Zakona, izdaje dozvolu za uvoz pošiljke biljaka i utvrđuje datum ulaska i pečat fitosertifikata ili fitosertifikata za reeksport .

32.2. Ukoliko predviđeni zahtevi iz člana 27 i 28 ovog Zakona, nisu ispunjeni, fitosanitarni inspektor odlukom zabranjuje uvoz i predviđa mere u skladu odredaba iz člana 12 stav 1 ovog Zakona i pečatira fitosertifikat ili fitosertifikat za reeksport trouglastim pečatom crvene boje, kojim sertifikat postaje nevažeći.

32.3. Ukoliko se prilikom inspeksijske kontrole ustanovi, da deo pošiljke biljaka je zaražen štetnim organizmima iz Liste I.A.,II.A., I.B. ili II.B., zabranjuje se njen uvoz, dok preostali deo pošiljke može da se odobri, ako se utvrdi da isti nije zaražen i ne predstavlja opasnost za širenje štetnih organizama.

32.4. Ministarstvo, podzakonskim aktom utvrđuje formu, veličinu i sadržaj pečata shodno stavima 1 i 2 ovog člana.

Član 33

33.1. Ako se uvozi pošiljka, koja prema pratećoj dokumentaciji ne sadrži biljke, biljne proizvode i druge objekte iz Liste V.B., fitosanitarni inspektor obaviće inspekcijsku kontrolu, ako postoji sumnja bazirana na identitet pošiljke biljaka ili na opasnost za širenje štetnih organizama.

33.2. Ako, posle izvršene inspekcijske kontrole i ako fitosanitarni inspektor i dalje sumnja na identitet pošiljke biljaka, posebno u vezi vrste, tipa i porekla biljaka iz Liste V.B., može da ponavlja inspekcijsku kontrolu.

Član 34

Izvoz

34.1. Izvoz biljaka može da se obavi, ako:

- (a) pošiljka biljaka koja se izvozi ima poreklo sa Kosova, a zemlja u koju se izvozi zahteva fitosertifikat, fitosanitarni inspektor pre izdavanja fitosertifikata, vrši inspekcijsku kontrolu, u cilju obezbeđenja određenih fitosanitarnih zahteva zemlje u koju se izvozi pošiljka;
- (b) pošiljka koja se izvozi nije poreklom sa Kosova, ali je uskladištena na Kosovu, ripakovana i deljena, a zemlja gde se izvozi zahteva fitosertifikat, fitosanitarni inspektor će izvršiti inspekcijsku kontrolu pošiljke, pre izdavanja fitosertifikata za reeksport, u cilju obezbeđenja određenih fitosanitarnih zahteva zemlje uvoza.

34.2. Fitosertifikat za reeksport, smatra se kao službeni akt, kada fitosanitarni inspektor, utvrdi da su ispunjeni zahtevi iz stava 1 tačka (a) i (b) ovog člana.

34.3. Ministarstvo podzakonskim aktom određuje obrazac i sadržaj fitosertifikata.

Član 35

35.1. Zahtev za izdavanje fitosertifikata, izvoznik podnosi fitosanitarnom inspektoru, koji je obavezan da u određenom roku od Ministarstva, vrši inspekcijsku kontrolu i donosi odluku na osnovu zahteva izvoznika.

35.2. Izvoznici su dužni da u svoj trošak primenjuju sve potrebne mere koje predviđa fitosanitarni inspektor, posle izvršenja kontrole pošiljaka za izvoz.

Član 36

Tranzitni prelazak

36.1. Tranzit biljaka i biljnih proizvoda može da se odobri ako:

- (a) za pošiljke biljaka koje su u tranzitu, nije obavezna inspekcijska kontrola u skladu odredaba člana 27, stav 1 tačka (a), (b), (c) i (d) ovog Zakona.
- (b) pošiljke biljaka iz stava 1 tačka (a) ovog člana, treba da budu upakovane tako da ne predstavljaju opasnost za širenje štetnih organizama i ne treba da se uskladištavaju, dele, ripakuju ili kombinuju sa drugim pošiljkama u carinsku teritoriju Kosova.

(c) pošiljke biljaka ako nisu u skladu sa odredbama iz stava 1 tačka (b) ovog člana ili u slučaju kada su istovarene, treba da se vrši inspekcijska kontrola u skladu sa članom 27 stav 1 tačka (a), (b),(c) i (d) ovog Zakona.

36.2. Izuzetno od odredaba stava 1 tačka (a) ovog člana, za pošiljke u tranzitu, u slučaju rizika ili sumnje za opasnost unošenja i širenja štetnih organizama, Ministarstvo može da odredi posebno tretiranje ili obaveznu inspekcijsku kontrolu.

Glava VI TRANSFER POŠILJKE BILJAKA

Član 37

37.1. Svaka pošiljka biljaka iz Liste V.A.I., može da se transferiše, samo ako je popraćena fito sertifikatom, priloženog na ambalaži ili kao prateći dokument.

37.2. Svaka pošiljka biljaka iz liste V.A. koja se transferiše i namenjena je za ispitivanje, naučno istraživanje ili za poslove selekcionisanja, treba biti kontrolisana od fitosanitarnog inspektora i opremljena biljnim pasošom.

Član 38

38.1. Svaka pošiljka biljaka iz Liste V.A. može da se unosi u zaštićenu zonu ili da se transferiše unutar nje samo biljnim pasošom koji važi za zaštićenu zonu kao prateći dokument ili prati transportno sredstvo, samo u slučajevima kada su ispoštovani uslovi za transfer.

38.2. Zahteve za transfer prema stavu 1 ovog člana, utvrđuje Ministarstvo podzakonskim aktima.

Član 39

Izuzetno od odredaba člana 38 stav 1 ovog Zakona, mali proizvođači ili prerađivači iz člana 25 stav 1 ovog Zakona, mogu transferisati pošiljke biljaka iz Liste V.A. bez biljnog pasoša.

Član 40

40.1. Svaka pošiljka biljaka iz Liste V.A.I. koja uzgaja ili koristi lica za koje je registracija obavezna i namenjena je za transfer, treba da bude kontrolisana od inspekcije u cilju obezbeđenja da:

- (a) nisu zaražene štetnim organizmima iz Liste I.A. i II.A. i
- (b) ispunjavaju posebne fitosanitarne zahteve iz Liste IV.A.

40.2. Svaka pošiljka biljaka iz Liste V.A.II., koje su namenjene za transfer na zaštićenu zonu, pored inspekcijske kontrole iz stava 1 tačka (a) ovog člana, treba da se kontrolišu od fitosanitarne inspekcije radi ustanovljenja da:

- (a) nisu zaražene štetnim organoizmima iz Liste I.B i II B. i
- (b) ispunjavaju posebne fitosanitarne zahteve iz Liste IV.B.

40.3. Inspekcijske kontrole kojima se utvrđuje ispunjenje uslova iz stava 1 tačka (a) i (b) ovog člana, obavljaju se prema predviđenom načinu ovim Zakonom.

40.4. Izuzetno od inspekcijskih kontrola kojima se utvrđuje ispunjenje zahteva prema stavu 1 tačka (a) i (b) ovog člana, nezavisno na poreklo biljaka i mesto gde je vršen transfer, uzgoj, prerada, uskladištenje, prodaja ili korišćenje na neki drugi način, kao i na objektima kupca, shodno principu slučajnog uzorka, može da se vrši inspekcijska kontrola radi ustanovljenja zdravstvenog stanja biljaka.

40.5. Ukoliko se prilikom inspekcijske kontrole, utvrđuje da postoji opasnost za širenje štetnih organizama, ili da nisu ispunjeni predviđeni zahtevi za transfer pošiljke, fitosanitarni inspektor će narediti preduzimanje predviđenih mera iz člana 12 stav 2 tačka (b) ovog Zakona.

Član 41 Biljni pasoš

41.1. Biljni pasoš je službeni dokument koji se izdaje za pošiljke biljaka iz Liste V.A. koje su kontrolisane od inspekcije u skladu sa članom 38 ovog Zakona.

41.2. Biljni pasoš izdaje stručno lice ovlašćeno u skladu sa ovim Zakonom.

Član 42

42.1. Stručno lice ovlašćeno od upravnog organa za izdavanje biljnog pasoša, treba da bude stručno osposobljen.

42.2. Stručno ovlašćeno lice odgovorno je za poslove i zadatke koji su mu povereni za izdavanje biljnog pasoša.

42.3. Ako prilikom fitosanitarne inspekcijske kontrole, se utvrđuje da zdravstveno stanje ne odgovara podacima biljnog pasoša, nadležni organ Ministarstva povlači ovlašćenje stručnom licu za izdavanje biljnog pasoša.

Član 43

43.1. Nadležni organ treba da ustanovi, obnovi, čuva evidenciju o ovlašćenju stručnog lica za izdavanje biljnih pasoša.

43.2. Evidencija za ovlašćeno lice treba da sadrži:

- (a) Ime i prezime, adresu i lični broj,
- (b) Dokaz o stručnoj kvalifikaciji,
- (c) Status stručnog ovlašćenog lica u pogledu osposobljavanja za izdavanje biljnih pasoša.

Član 44 Vrste biljnih pasoša

44.1. Nadležni organ ovlašćuje stručno lice za izdavanje:

- (a) Pasoša za biljke;
- (b) Zamenu pasoša za biljke koji ima oznaku NPB;

(c) Pasoše za biljke za zaštićene zone koje nose oznaku PBZM.

44.2. Formu i sadržaj biljnog pasoša utvrđuje Ministarstvo podzakonskim aktom.

Član 45

Ukoliko se prilikom inspekcijske kontrole ustanovi da deo pošiljke biljaka, koju je lice registrovao u registar, proizvodi, prerađuje, koristi na bilo koji drugi način u njegovo imanje, a koji je zaražen štetnim organizmima iz liste I.A.,II.A., I.B., ili II.B., tada ne izdaje biljni pasoš, dok se za deo pošiljke za koga ne postoji sumnja da je zaražen štetnim organizmima i ne predstavlja opasnost za njihovo širenje, izdaje biljni pasoš.

Član 46

46.1. Ukoliko se pošiljka biljaka deli ili se sastoji od posebnih delova, koji imaju biljni pasoš, za svaki novo podeljeni deo, treba da se izdaje biljni pasoš.

46.2. U slučaju promene zdravstvenog stanja pošiljke biljaka prema ovom članu, zamena biljnog pasoša može da se izda samo posle ponavljanja inspekcijske kontrole i to:

- (a) za pošiljku biljaka koja se uvozi, a koja se nalazi na Listi V.A., i praćena je fitosertifikatom, fitosanitarni inspektor posle vršenja inspekcijske kontrole, izdaje biljni pasoš na kome se navodi da služi za zamenu fitosertifikata;
- (b) ukoliko se pošiljka biljaka iz stava 1 ovog člana, deli ili je sastavljena od pojedinih ili posebnih delova, za novi deo pošiljke treba da se izda novi biljni pasoš;
- (c) ako se zdravstveno stanje pošiljke biljaka iz stava 2 ovog člana promeni, novi biljni pasoš se izdaje samo posle ponavljanja zdravstvene inspekcijske kontrole.

Član 47

47.1. Proizvođači bilja, prerađivači, uvoznici i distributeri bilja, biljnih proizvoda i drugih objekata iz člana 22 stav 1 tačka (a), (b) i (c), pored drugih obaveza koje proizilaze iz člana 24 stav 1 ovog Zakona, treba da ispunjavaju i sledeće specifične zahteve:

- (a) da podnose sve promene uslova za izdavanje biljnog pasoša, nadležnom organu Ministarstva u određenom roku;
- (b) da vode posebnu pažnju da biljni pasoš bude u skladu sa ovim Zakonom;
- (c) u određenom roku da izveštavaju fitosanitarnog inspektora u vezi transfera pošiljke biljaka na zaštićenim zonama;
- (d) da popunjavaju biljni pasoš u skladu sa predviđenim oznakama;
- (e) da čuvaju dokumentaciju i podatke izdavanja za sve vrste biljnih pasoša;
- (f) da vode računa kod zamene biljnog pasoša, radi onemogućavanja ponovne upotrebe istih.

47.2. Način, rokove i čuvanje dokumentacije prema ovom članu, utvrđuje Ministarstvo podzakonskim aktom.

Član 48

48.1. Trgovci pošiljkama biljaka i biljnim proizvedenim ili prerađenim proizvodima, koji se bave njihovim prometom kao i krajni korisnici, treba da čuvaju njihove biljne pasoše u roku od jedne godine.

48.2. Trgovci i krajni korisnici iz stava 1 ovog člana, trebaju omogućiti pristup fitosanitarnom inspektoru na dokumentaciju i pošiljku u svim fazama proizvodnje, prerade i na njihovo imanje.

Glava VII BIOLOŠKA ZAŠTITA BILJAKA

Član 49

49.1. Biološka zaštita biljaka može da se obavi vrstom autoktonog organizma, koji je prisutan u prirodi u određenom ekosistemu.

49.2. Unošenje, uzgoj ili upotreba autoktonih vrsta organizama za biološku zaštitu na zaštićenim zonama i van njih, dozvoljeno je na osnovu programa u kome se navodi i obrazlaže metoda biološke zaštite biljaka, koju odobrava Ministarstvo u saglasnosti sa Ministarstvom sredine i prostornog planiranja.

49.3. Nosioци programa i autoktoni organizam koji je prisutan u prirodi, treba da se upiše u poseban registar.

Član 50

50.1. Dobijene i unete vrste organizama za biološku zaštitu biljaka, su vrste koje uzgaja čovek u ekosistemu na kome ranije nisu bili prisutni.

50.2. Za potrebe biološke zaštite biljaka na zaštićenim zonama i van njih, dozvoljava se upotreba samo onih dobijenih vrsta koje se nalaze na listi koju određuje Ministarstvo u saglasnost sa Ministarstvom sredine i prostornog planiranja.

50.3. Nadležni organ izdaje dozvolu za uvoz i upotrebu dobijenih vrsta organizama iz stava 2 ovog člana, u saglasnosti sa Ministarstvom sredine i prostornog planiranja, na osnovu konstatacije da njihovo unošenje ne ugrožava prirodnu ravnotežu ili biološku raznovrnost, u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode.

50.4. Izuzetno od odredaba stava 3 ovog člana, može da se izda dozvola za uvoz i upotrebu dobijenih vrsta organizama za biološku zaštitu biljaka, manjim naučno-istraživačkim organizacijama za potrebe ispitivanja, razvoja i istraživanja.

50.5. Za dobijanje dozvole iz stava 3 ovog člana, podnosilac zahteva treba da ispunjava predviđene zahteve u pogledu prostora, tehničkih sredstava i stručnog kadra.

50.6. Zahtev za izdavanje dozvole iz stava 3 i 4 ovog člana, treba podneti Ministarstvu koji sadrži:

- (a) ime, prezime i adresu;
- (b) podatke odgovornog lica;
- (c) vrstu delatnosti;

- (d) vrstu i način upotrebe prirodnih neprijatelja u odnosu na organizme antagoniste;
- (e) program populacije i prihvaćenu listu za tu vrstu;
- (f) procenu rizika za prirodu;
- (g) dokaze da je organizam odobren za upotrebu najmanje na tri uporedna ekosistema u zemljama Evropske zajednice;
- (h) dokaze da je organizam namenjen primeni biološke zaštite biljaka, i
- (i) ovlašćenje za primenu organizama u svrhu biološke zaštite biljaka izdatog od Ministarstva sredine i prostornog planiranja.

Glava VIII PRIKUPLJANJE, RAZMENA I KORIŠĆENJE PODATAKA I INFORMACIJA

Član 51

51.1. Nadležni organ u cilju analize i praćenja mera za zaštitu bilja, može da prikuplja i koristi podatke za svoje potrebe na osnovu ovog Zakona, koje održavaju u bazi podataka nadležnih organa Ministarstva, Agencija, koncesionara i drugih ovlašćenih pravnih lica, uglavnom:

- (a) Registre poljoprivrednih proizvođača i prerađivača;
- (b) Registar privrednih subjekata;
- (c) Poreski registar- broj poreza;
- (d) Broj, granice i površina parcele, vlasnika, korisnika;
- (e) Baza statističkih podataka za poljoprivredna i šumska zemljišta, podatke za zemljišta u javnu svojinu i zakupnik tih zemljišta i šuma;
- (f) Baza carinskih podataka za uvoz i izvoz pošiljaka bilja, i
- (g) Baza podataka Hidrometerološkog Instituta Kosova.

51.2. Nadležni organ za oblast zaštite bilja, može da koristi topografske planove, karte, izvršene ankete i digitalne ortofotografske planove.

51.3. Način povezivanja sa drugim bazama podataka i način uzimanja istih, reguliše Ministarstvo, uz saglasnost drugih odgovornih administrativnih organa za bazu podataka u njihovu nadležnost.

Član 52

52.1. Ministarstvo, dostaviće podatke iz njegovog registra i baze podataka drugim lokalnim administrativnim organima, u cilju obavljanja predviđenih poslova zakonom, pravnim ovlašćenim licima i ponuđačima javnih usluga za potrebe obavljanja poslova iz oblasti zaštite bilja.

52.2. Organi administracija koji raspolažu bazama podataka, kartama, ortofotografskim planovima u skladu sa članom 51 ovog Zakona, uz prethodni sporazum mogu da razmene podatke sa Ministarstvom.

Član 53

53.1. Organi administracije prikupljaju, čuvaju, dopunjavaju uredno podatke, registre i bazu podataka koje su povezane sistemom informacija za potrebe Ministarstva.

53.2. Organi administracije obezbeđuju postavljanje i uključenje informativnog sistema Ministarstva sa informativnim međunarodnim sistemom iz oblasti zaštite bilja, kada je to potrebno.

53.3. Način uključenja, uslove čuvanja i održavanje podataka iz registara, evidencije i baze podataka, utvrđuje Ministarstvo podzakonskim aktom.

Član 54

54.1. Ministarstvo vrši razmenu podataka i informacija na međunarodnom nivou, naročito za:

- (a) nadležnost organa vlasti što se tiče zaštite zdravlja biljaka;
- (b) listu graničnih prelaza na kojima se dozvoljava uvoz pošiljaka na Kosovu;
- (c) liste štetnih organizama;
- (d) prisustvo i pojavu štetnih organizama iz lista i predviđeni uslovi ovim Zakonom na njenoj teritoriji, gde njihovo prisustvo nije ranije bilo poznato i podaci u vezi primene fitosanitarnih mera;
- (e) pojavu i preterano razmnožavanje ili podaci o širenju štetnih organizama koji predstavljaju potencijalnu opasnost;
- (f) svaku pojavu štetnog organizma u zaštićenu zonu, koja je proglašena kao zaštićena zona za tu vrstu organizma;
- (g) sistematski rezultati za izviđanje zaštićene zone;
- (h) podzakonske akte koji se donose na osnovu ovog Zakon;
- (i) slučajevi zabrane uvoza zbog neispunjavanja fitosanitarnih uslova, i
- (j) drugi podaci i informacije u skladu sa ovim Zakonom, na osnovu zahteva međunarodnog organa ili organizacije.

54.2. Drugi podaci i informacije daju se u skladu sa međunarodnim konvencijama i sporazumima.

Glava IX

TROŠKOVI ZA KONTROLE POŠILJAKA I ZA LABORATORIJSKE ANALIZE

Član 55

55.1. Troškove kontrole pošiljaka i laboratorijskih analiza koja se vrši na osnovu zahteva fitosanitarnog inspektora, u cilju utvrđivanja zdravstvenog stanja biljaka pre uvoza, snosi uvoznik.

55.2. Sve troškove kontrole pošiljaka biljaka koja se vrši na osnovu zahteva fitosanitarnog inspektora, u cilju utvrđivanja zdravstvenog stanja biljaka, u slučaju kada je uzorak zaražen, snosi proizvođač bilja kod kojeg je uzet uzorak.

55.3. Administrativne troškove za primenu fitosanitarnih mera koje se preduzimaju u skladu ovog Zakona u cilju zaštite biljaka, biljnih proizvoda i drugih objekata, osim više sile, snosi proizvođač bilja.

55.4. Troškove za izdavanje fitosertifikata i biljnog pasoša, snosi podnosilac zahteva.

55.5. Visinu takse i način plaćanja za inspekcijsku kontrolu biljaka, biljnih proizvoda i drugih objekata prema vrsti i količini biljaka, utvrđuje Ministarstvo podzakonskim aktom.

Član 56 Nadoknada

56.1. Ukoliko fitosanitarni inspektor naređuje preduzimanje mera za iskorenjivanje ili uništavanje štetnih organizama za biljke, biljne proizvode i druge objekte u skladu ovog Zakona, proizvođač ima pravo na nadoknadu pod uslovom da:

- (a) je blagovremeno izvestio o pojavi ili sumnji štetnih organizama iz Liste I.A: i II.A. ili u slučaju pojave sumnje o prisustvu štetnih organizama na zaštićenu zonu iz Liste I.B. i II.B.;
- (b) je blagovremeno primenio sve fitosanitarne mere na uredan način ali nisu bile efikasne.

56.2. Nadoknade iz stava 1 ovog člana ne plaćaju se, ako se štetni organizam pojave prilikom uvoza na Kosovu.

56.3. U slučaju, kada se odluka o nadoknadi ne donese ili se ne dostavlja proizvođaču bilja u roku od 60 dana od podnošenja zahteva o nadoknadi, držalac može da zahteva procenu štete od nadležnog organa putem tužbe.

56.4. Kriterijume o pravima na nadoknadu i visinu nadoknade, utvrđuje Ministarstvo podzakonskim aktima.

Glava X POSLOVI OD JAVNOG INTERESA ZA ZAŠTITU BILJA

Član 57

57.1. Poslovi od javnog interesa obuhvaćaju poslove pratnje, prognoze pojave štetnih organizama i stručne poslove iz oblasti zaštite bilja.

57.2. Poslovi iz oblasti pratnje i prognoze obuhvaćaju:

- (a) pratnju pojave i razvoja štetnih organizama koji su prisutni na biljke, biljne proizvode i druge objekte kao i određivanje optimalnih rokova za njihovo uništavanje;
- (b) evidentiranje pojave i povećanje štetnih organizama od privrednog karaktera;
- (c) pratnju i evidentiranje svih značajnih pojavljivanja privrednog karaktera za zaštitu bilja;
- (d) osnovnu diagnostificiranje štetnih organizama na terenu i laboratoriju;
- (e) alarmiranje i izveštavanje javnosti i odgovarajućih službi za sprečavanje pojave štetnih organizama, pomoću saveta, uputstava i primene fitosanitarnih mera;
- (f) osposobljavanje i treniranje proizvođača bilja u vezi obavljanja poslova na zaštitu bilja;

57.3. Stručni poslovi u oblasti zaštite bilja su:

- (a) obavljanje stručnih laboratorijskih ispitivanja na biljke, biljne proizvode i druge objekte u cilju diagnostificiranja štetnih organizama;
- (b) stručno osposobljavanje odgovornih lica za zaštitu bilja;
- (c) izdavanje biljnih pasoša;
- (d) naučno-istraživačka i razvojna delatnost;
- (e) dezinfekcija, dezinfekcija i deratizacija za potrebe zaštite bilja;
- (f) obavljanje i drugih stručnih poslova i obaveza potrebnih u oblasti zaštite bilja.

Član 58

58.1. Izvršioци javnih poslova u oblasti zaštite bilja su:

- (a) Opštinski organi iz odgovarajuće oblasti;
- (b) Referentna fitosanitarna laboratorija;
- (c) Savetodavne služba za proizvodnju i zaštitu bilja, i
- (d) Fizička i pravna lica koja ispunjavaju predviđene uslove koja su registrovana u Ministarstvu.

58.2. Izuzetno od odredaba ovoga člana, poslove zaštite bilja iz oblasti šumarstva, obavljaju drugi organi i pravna ili fizička lica određenih zakonima i podzakonskim aktima.

Član 59

Obaveze i finansiranje izvršioca javnih poslova

59.1. Glavne obaveze javnih poslova se odnose na:

- (a) stalno izvršavanje poslova ili usluga za koje su ovlašćeni od Ministarstva;
- (b) pružanje usluga proizvođačima bilja i zainteresovanim licima, koji pokazuju interesovanje za zaštitu bilja i shodno ovom Zakonu;

59.2. Finansiranje izvršioca javnih poslova vrši se od:

- (a) plaćanje cena za vršenje usluga od korisnika, ali neke usluge mogu biti bezplatna za korisnika;
- (b) Budžeta Vlade Kosova za vršenje javnih poslova za određene ciljeve;

59.3. Obaveze i finansiranje izvršioca javnih poslova, određuju se od Ministarstva podzakonskim aktima, samo u slučajevima kada se ukaže potreba.

Član 60

Stručni nadzor

Stručni nadzor javnih poslova i fitosanitarnih inspekcija vrši nadležni organ Ministarstva, osim poslova za zaštitu bilja u šumarstvu gde stručni inspekcijски nadzor se vrši u skladu sa Zakonom i drugim važećim podzakonskim aktima.

Član 61

Ministarstvo za izvršenje javnih poslova iz člana 59 stav 1 ovog Zakona, raspodeli ovlašćenja na osnovu utvrđenih kriterijuma.

Član 62

62.1. Nadležni organ Ministarstva obavlja stručne poslove iz oblasti zaštite bilja i druge poslove određenim ovim Zakonom.

62.2. Nadležni organ Ministarstva angažuje se za vršenje sledećih poslova i obaveza:

- (a) vršenje poslova za zaštitu bilja;
- (b) kordiniranje i razmena informacija između nadležnog organa i nosilaca javnih nadležnosti;
- (c) izveštavanje drugih mesta u vezi pitanja iz oblasti zaštite bilja;
- (d) prikupljanje informacija radi stalnog nadzora štetnih organizama u vezi praćenja zdravstvenog stanja bilja u zemlji i laboratorijskih ispitivanja o diagnostificiranju štetnih organizama iz Liste I.A., II.A., I.B. i II.B.;
- (e) procena rizika u slučaju pojave i utvrđivanja štetnih organizama;
- (f) izrada stručnih planova za određivanje zone pojave štetnih organizama, zone pod rizikom, ugrožene zone, zaražene, zaštićene zone, ograničenje ili zabranu transfera, uvoza ili tranzita posebnih vrsta biljaka;
- (g) uspostavljenje i vođenje registara, evidencije i liste, određivanje granice zone za koju je potreban izvanredan nadzor;
- (h) praćanje programa u vezi mera za sprećavanje pojave štetnih organizama, uništavanje i iskorenjivanje;
- (i) priprema izveštaja, analiza, informacija i drugih materijala za međunarodne organe i organizacije, za koje Ministarstvo treba da informiše i saraduje u pripremi međunarodnih ugovora i sporazuma iz oblasti zaštite bilja i angažuje se za njihovo sprovođenje;
- (j) uspostavljanje i održavanje informativnog sistema iz oblasti zaštite bilja

62.3. U cilju sprećavanja unošenja i širenja štetnih organizama njihovog iskorenjivanja ili uništenja, ako postoji opasnost za zdravlje biljaka, Ministarstvo podzakonskim aktom:

- (a) zabranjuje uzgoj posebnih vrsta biljaka i kloniranje biljaka na određenu teritoriju i određuje granicu zone pod nadzorom;
- (b) obezbeđuje saradnju između proizvođača bilja prilikom iskorenjivanje i uništavanje štetnih organizama, i
- (c) obezbeđuje druge hitne mere potrebnih za sprovođenje ovog Zakona.

Glava XI
NADZOR SPROVOĐENJA ZAKONA

Član 63

63.1. Nadzor primene ovog zakona vrši Ministarstvo preko fitosanitarne inspekcije.

63.2. U oblasti šumarstva nadzor i primenu vrše odgovarajući organi šumarstva.

Član 64

Na osnovu određenih obaveza utvrđenim ovim Zakonom, fitosanitarni inspektor ima ovlašćenje da:

- (a) vrši inspeksijsku kontrolu biljaka, biljnih proizvoda i drugih objekata;
- (b) proveri registar proizvođača, prerađivača, uvoznika, distributera određenih vrsta biljaka;
- (c) proveri ispunjavanje uslova od ovlašćenih lica o izdavanju biljnih pasoša i drugih lica ovlašćenih u skladu sa ovim Zakonom;
- (d) vrši nadzor poslova na održavanje zdravlje biljaka, biljnih proizvoda i drugih objekata od datih ovlašćenja;
- (e) izdaje fito sertifikate za izvoz i reeksport na osnovu člana 34 stav 1, 2 i član 35 stav 1 ovog Zakona;
- (f) vrši nadzor uvoza, uzgoja i upotrebe organizama za biološku zaštitu biljaka;
- (g) vrši i druge poslove određenih Zakonom i drugim podzakonskim aktima iz oblasti zaštite bilja.

Član 65

Fitosanitarni inspektor u slučaju kada ustanovi da je izvršena povreda zakona i drugih podzakonskih akata treba da:

- (a) zabrani uvoz i transfer biljaka, biljnih proizvoda i drugih objekata, koji ne ispunjavaju predviđene uslove kao i naređuje njihovo uništavanje i iskorenjivanje, ako se utvrdi da predstavljaju opasnost za zdravlje biljaka;
- (b) naredi odgovarajuće tretiranje pošiljaka biljaka, ako se utvrđuje prisustvo štetnih organizama;
- (c) zabrani dostavu pošiljke od proizvođača bilja, dok se ne vrši inspeksijska kontrola ili do završetka službenih rezultata ispitivanja, istraživanja i testiranja;
- (d) dozvoljava transfer biljaka, biljnih proizvoda i drugih objekata koji su namenjeni za preradu, ali pod njegovim nadzorom;
- (e) predlaže nadležnom organu brisanje iz registra lica, ako se utvrdi da ista nisu izvršila predviđene obaveze;
- (f) vrši i druge poslove predviđenim ovim Zakonom i podzakonskim aktima iz oblasti zaštite bilja.

Glava XII
KAZNENE ODREDBE

Član 66

66.1. Kažnjava se za prekršaj novčanom kaznom od 500 € do 3.000 € lice koje:

- (a) deluje suprotno člana 6 stav 2 i člana 7 ovog Zakona;
- (b) deluje suprotno člana 24 ovog zakona;
- (c) ne podnese zahtev za izdavanje fito sertifikata za izvoz iz člana 35 ovog zakona;
- (d) vrši transfer biljaka, biljnih proizvoda i drugih objekata suprotno člana 37 stav 2 ovog Zakona;
- (e) deluje suprotno člana 38 stav 1 ovog Zakona;
- (f) ne obezbeđuje inspekcijску kontrolu biljaka, biljnih proizvoda i drugih objekata iz člana 40 stav 1 i 2 ovog Zakona;
- (g) ne ispunjava predviđene uslove članom 47 stav 1 ovog Zakona;
- (h) deluje suprotno člana 48 stav 2 ovog Zakona;
- (i) uzgaja i upotrebljava vrste organizama za biološku zaštitu biljaka prema članu 49 stav 3 ovog Zakona;
- (j) ne čuva biljne pasoše u određenom roku prema članu 48 stav 1 ovog Zakona.

66.2. Kažnjava se za prekršaj novčanom kaznom od 3.000 € do 7.000 € lice koje:

- (a) ometa vršenje inspekcije prilikom uzimanja uzoraka i ne obezbeđuje kontakt sa biljkama, biljnim proizvodima i drugim objektima shodno člana 12 stav 1 i 2 ovog Zakona;
- (b) deluje suprotno člana 27 ovog zakona;
- (c) uvozi pošiljke biljaka na zaštićene zone suprotno člana 28 ovog Zakona;
- (d) ne odgovara zahtevima predviđenim od fitosanitarnog inspektora prema članu 35 stav 2 ovog Zakona;
- (e) deluje suprotno odredaba iz člana 36 stav 1 tačka (b) ovog Zakona;

66.3. Kažnjava se za prekršaj novčanom kaznom od 7.000 € do 15.000 € lice koje:

- (a) daje podatke za koje nije ovlašćen za njihovo objavljivanje o širenju otkrivenih štetnih organizama, bez odobrenja Ministarstva, shodno člana 13 ovog Zakona;
- (b) deluje suprotno člana 16 ovog Zakona;
- (c) deluje suprotno člana 17 stav 1, 2, 3 i 4 kao i člana 18 stav 1 ovog Zakona;
- (d) uvozi pošiljke biljaka i biljnih proizvoda bez dozvole Ministarstva i deluje suprotno člana 26 stav 1, tačke (a) i (b), i stava 2 ovog Zakona;

- (e) uvozi pošiljke iz Liste V.B. koje nisu kontrolisane od fitosanitarnog inspektora i Liste V.B-I bez fitosertifikata shodno člana 29 stav 1 ovog Zakona;
- (f) ne sprovodi mere iz člana 30 stav 1 ovog Zakona koje je naredio fitosanitarni inspektor;
- (g) uvozi ili upotrebljava dobijene organizme suprotno člana 50 stav 3 ovog Zakona;
- (h) vrši javne poslove iz oblasti zaštite bilja suprotno člana 58 stav 1 tačka (d) ovog Zakona.

Član 67

67.1. Druga pitanja u vezi zaštite biljaka, biljnih proizvoda i drugih objekata odnose se na Zakon o sadnom materijalu i na Zakon o semenu.

67.2. Izmene i dopune Lista prema članu 9. i 10. ovog zakona koje se odnose na štetne organizme biljaka, biljne proizvode i ostalih objekata, uređuje Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ruralnog razvoja podzakonskim aktima, u skladu sa Direktivama EU ili one se iste neposredno primenjuju.

Član 68

68.1. Sredstva koja potiču od primene kaznenih odredbi prema ovom Zakonu kao i drugi prihodi od taksi, ulivaju se u Konsolidovani Budžet Kosova.

68.2. Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ruralnog razvoja, može da potpisuje Memorandum razumevanja sa Ministarstvom privrede i finansije, da deo ostvarenih sredstava od primene ovog Zakona koristi Departman za proizvodnju i zaštitu bilja.

Glava XIII ZAVRŠNE ODREDBE

Član 69

69.1. Za sprovođenje ovog Zakona, Ministarstvo zavisno od njenih nadležnosti će doneti podzakonske akte u roku od dve godine od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

69.2. Ovaj Zakon stavlja van snage svaku odredbu važećih zakona i podzakonskih akata koja je suprotno odredbama ovog Zakona.

Član 70

Stupanje na snagu

Ovaj Zakon stupa na snagu nakon usvajanja od strane Skupštine Kosova i proglašenja od strane Specijalnog Predstavnik Generalnog Sekretara.

**Zakon Br. 02/L-95
22 Decembar 2006**

Predsednik Skupštine Kosova,

Kolë Berisha